

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 19. november 2018
(OR. en)

14411/18

SOC 715
EMPL 535
ECOFIN 1064
EDUC 430

NOTE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	Tematiske gennemgange vedrørende "Sociale aspekter af digitaliseringen" (SPC) og "Digitalisering og robotisering af arbejde" (EMCO) - Godkendelse af de fælles nøglebudskaber

Vedlagt følger til delegationerne de fælles nøglebudskaber om ovennævnte emne forelagt af Beskæftigelsesudvalget (EMCO) og Udvalget for Social Beskyttelse (SPC) med henblik på godkendelse heraf i Rådet (EPSCO) den 6. december 2018.

Nøglebudskaber fra de tematiske gennemgange vedrørende "Sociale aspekter af digitaliseringen" (SPC) og "Digitalisering og robotisering af arbejde" (EMCO)

De kombinerede virkninger af teknologiske fremskridt, demografiske forandringer og globaliseringen forandrer den moderne tilværelse. Øget digitalisering, robotisering og udviklingen af den digitale platformsøkonomi medfører dybtgående ændringer på arbejdsmarkedet, som potentielt kan få store konsekvenser for de sociale sikringssystemer. Ændringerne giver nye beskæftigelsesmuligheder og kan bidrage til social inklusion, men de medfører også visse udfordringer. Nye arbejdsformer og driftsmodeller kan udfordre de traditionelle arbejdsmarkedsforhold, arbejdsvilkår og sociale sikringssystemer.

I september 2018 foretog SPC som en opfølgning på tidligere arbejde og som led i prioriteterne under det østrigske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union en særlig gennemgang vedrørende "Sociale aspekter af digitaliseringen med fokus på platformsarbejde", og EMCO drøftede emnet "Digitalisering og robotisering af arbejde" med særlig fokus på sundheds- og plejesektoren.

De vigtigste budskaber fra disse drøftelser er følgende:

- Andelen af arbejdstagere i nye arbejdsformer forventes at stige i de kommende år. De hidtidige erfaringer tyder på, at den teknologiske udvikling har skabt nye produkter, markeder og arbejdspladser.
- Teknologiske forandringer er med til at øge sikkerheden på arbejdspladsen og jobkvaliteten ved at automatisere usunde og trivielle opgaver og give større fleksibilitet. Ikke desto mindre fører det også til tab af arbejdspladser i visse sektorer. Derfor skal de, som er i fare for at miste deres job, hjælpes. Offentlige arbejdsformidlinger og de sociale sikringssystemer spiller en afgørende rolle med hensyn til at støtte arbejdstagere i deres overgang til et nyt job og bidrage til social inklusion.
- Lavtuddannede arbejdstagere har større risiko for at miste deres arbejde. Det er derfor vigtigt at forbedre færdigheder og kompetencer for at skabe forudsætningerne for en bredere deltagelse i de muligheder, som nye arbejdsformer giver, og for at fremme et inklusivt arbejdsmarked. De erklærede mål om livslang læring, suppleringsuddannelse og omskoling nås imidlertid ikke på nuværende tidspunkt. Der er mere end nogensinde brug for politikker, der kan forbedre mulighederne for kompetenceudvikling for arbejdstagere, der ikke har adgang til uddannelse eller begrænset evne til at opsøge uddannelse uden for arbejdstiden.

- Robotisering handler ikke nødvendigvis om at overtage arbejdspladser, men kan medføre, at arbejdspladserne opretholdes, blot i en helt anderledes form. Det viser, at der er behov for solide informationer om situationen på arbejdsmarkedet for at forstå de skiftende jobprofiler. Det skal derefter indgå i vores uddannelsessystemer for at sikre, at vores arbejdsstyrke har de rigtige færdigheder og kompetencer, med særlig fokus på de lavtuddannede. Medlemsstaterne skal måske også overveje en mere proaktiv og forebyggende tilgang til aktive arbejdsmarkedspolitikker.
- Politik kan proaktivt søge at påvirke anvendelsen og udbredelsen af teknologi. Der er en række faktorer, der har betydning for, om folk accepterer eller afviser teknologiske forandringer, og forandringerne kan have meget forskellige konsekvenser og ske i meget forskelligt tempo. Der er derfor behov for, at de politiske beslutningstagere påviser håndgribelige fordele ved forandringer og fremmer en bredere samfundsmæssig drøftelse af digitalisering og robotisering.
- Nye former for beskæftigelse kan give fordele for de involverede og samfundet som helhed. De kan lette adgangen til arbejdsmarkedet for en række grupper, herunder personer, som traditionelt har været længst væk fra arbejdsmarkedet, og dermed bidrage til social inklusion. De kan også give større fleksibilitet og muligheder for at forbedre balancen mellem arbejde og privatliv. Og de kan være en hjælp i bestræbelserne på at bekæmpe sort arbejde.
- Samtidig kan de også skabe udfordringer på områder som f.eks. arbejdsvilkår, usikre ansættelsesforhold samt adgang til social beskyttelse og dennes tilstrækkelighed og bæredygtighed, hvilket kan føre til en øget segmentering af arbejdsmarkedet.
- Medlemsstaterne og, hvis det er relevant, arbejdsmarkedets parter bør træffe foranstaltninger til at sikre, at platformsarbejdere ikke stilles ugunstigt på grund af deres ansættelsesforhold. Rimelige arbejdsvilkår, tilstrækkelige lønninger, arbejdets tilrettelæggelse og en passende balance mellem arbejde og privatliv for platformsarbejdere bør være et mål. Der bør overvejes både lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige foranstaltninger, hvis det er relevant. Der bør også tages højde for de mange forskellige former for platformsarbejde ved udformningen af et politisk svar, da der ikke findes én løsning, som passer til alle situationer. Hvis der ikke findes et traditionelt forhold mellem en arbejdsgiver og en arbejdstager, bør spørgsmålet om repræsentation i den sociale dialog overvejes.

- Hvis det er nødvendigt, bør medlemsstaterne tage skridt til at sikre, at arbejdstagerne har adgang til passende social beskyttelse og incitamenter til at deltage i sociale sikringssystemer. Igen bør både lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger overvejes.
- De vigtigste faktorer, der afgør visse jobtypers adgang til social beskyttelse, vedrører statussen som selvstændig eller kontraktforholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Det er værd at bemærke, at platforme er forskellige med hensyn til, hvordan de definerer ansættelsesforholdene. I denne sammenhæng kan der være behov for at tilpasse de relevante love og bestemmelser, hvis de eksisterende rammer ikke viser sig at være tilstrækkelige.
- Proformaselvstændig beskæftigelse må tackles under hensyntagen til, hvorvidt arbejdstagerne reelt er selvstændige eller ej. Det kan være nødvendigt at udvikle eller forbedre metoder til at spore platformsarbejders og andre atypisk beskæftigedes arbejdsrelaterede transaktioner og indtægter for at sikre de nationale sociale sikringssystemers fortsatte tilstrækkelighed og bæredygtighed og for, hvor det er muligt, at bekæmpe illoyal konkurrence mellem virksomheder, som bidrager til social beskyttelse, og dem, der ikke gør.
- Konsekvenserne af anvendelse af kunstig intelligens (AI) for et inklusivt arbejdsmarked er et spørgsmål, der muligvis er nødvendigt at betragte fra en række forskellige synsvinkler: En række offentlige arbejdsformidlinger anvender allerede maskinindlæring til at hjælpe med matchning på arbejdsmarkedet, og nogle platforme anvender vurderinger og algoritmer (som kan have indbyggede afvigelser) til at tildele arbejde. Denne udvikling kan give problemer i forbindelse med f.eks. privatlivets fred eller forskelsbehandling.
- Den stigende anvendelse af robotter i sektorer såsom sundheds- og plejesektoren kræver ligeledes en robust forvaltning for at styre risici og garantere sikkerheden for dem, der arbejder og interagerer med robotter.
- I betragtning af platformsarbejdets potentielle grænseoverskridende karakter er det vigtigt at samarbejde på EU-plan. Det kan være nyttigt på mange forskellige områder, f.eks. muligheden for at overføre sociale rettigheder på tværs af grænser og reglerne om, hvilken lovgivning der finder anvendelse. Samarbejde med platforme, der er beliggende uden for Den Europæiske Union, er også et vigtigt aspekt, som der skal tages hensyn til. Medlemsstaterne bør udveksle erfaringer og god praksis.

- Udformningen af et passende politisk svar skal understøttes af god dokumentation og sammenlignelige og ensartede data, navnlig om platformsarbejde. Arbejdsmarkedets parter, civilsamfundets organisationer og andre relevante aktører bør inddrages i udformningen og overvågningen af et hensigtsmæssigt politisk svar.
-